

Az igazságos Seipel.

A burgellandi véres incidens az osztrák szociáldemokratáknak arra adott alkalmat, hogy Magyarországgal szemben a legféltelenebb támadásokat intézzék s a méltatlan gyanúsítgatások nyilat lövöldöztek át a határon. Ezt a szomorú eseményt, amely egyedül és kizárólagosan éppen az osztrák szociáldemokrata szervezetek tulajdonságának lehet tudni, mint a magyar igazgatás következményeképpen megerősödött irredenta mozgalmat akarták feltüntetni. Magyarországgal természetesen eleve elutasítgatástól minden ilyen gyanúsítgatást, hiszen a Bethlen-Seipel fele egyezmény óta magyar részről megszűnt minden propaganda az elszakított területen. De az osztrák szociálistáknak persze jólesik a bűnös másban és nem önmagukban keresni, holott nagyon jól tudják, hogy türehtetlen tulajdonságaik, mérhetetlen pöffeszkedésük és gágjuk mennyire sérti és bántja nemcsak a Burgenland és egész Ausztria józan gondolkodású konzervatív lakosságát.

Ez az incidens szinte kapóra jött nekik, hogy mindazt a terhet, amely az ő lelkiismeretüket nyomja Magyarországra hárítsák, de arra aztán nem számítottak, hogy éppen a szövetségi kancellár fogja megvédeni Magyarországot olyan beszéddel, amely előtt meg kell hajtanunk az elismerés és tiszteltet lobogóját. Seipel kancellár a megnyilatkozásában oly lojális volt, hogy az a legutolsóbb magyar igényeket is kielégítheti oly megértéssel beszél a Burgenland lakosságának helyzetéről és lelki állapotáról, hogy az nemcsak mély lélekismeret, de komoly szeretetet is elárult. Visszautasította a szociáldemokraták beállítást, amely a burgenlandiakat hazafüggőnek bélyegezték s kijelentette, hogy ha eleve így kezelik őket akkor igen megnehezítik számukra új hazájukkal szemben való kötelességteljesítésüket.

Határozottan leszögezte, hogy magyar körök egyáltalán nem vettek részt a somfalvai véres incidens előkészítésében s éppen ezért a szövetségi kormány nem tartja illosmosnak, hogy politikai tökétkovacsoljon egy olyállam ellen, amely Ausztria a lehető legbarátságosabb viszonyban él. Megtetézte a szövetségi kancellár ezt azzal az intelemmel, hogy a szociáldemokraták tartózkodjanak olyanirányú agitációtól, amely az ország békéjét és nyugalma megzavarhatná.

Véleményünk szerint ezen a ponton mutatott rá a kancellár a legélesebben az osztrák közállapotok rákfenéjére. A kisbelségekben levő szociáldemokrata párt szervezetségénél, erőszakos harcmodoránál és prepotenciájánál fogva az osztrák köztársaság keretében olyan hatalomra tett szert, amely igazi erejével egyáltalán nem áll arányban. Nem elégszik meg azzal, hogy Bécs város gazdalkodását teljesen aláásta,

hanem most rávetette magát a vidékre is, ahol természetesen sokkal nagyobb ellenállásra talál ilyenü törekvéseiben, mint a nagy munkástömegek székhelyén: Bécsben. A somfalvai véres incidens lehet csak egy súlyos és hosszasan ígérkező surlódás első jelensége, mert a józan gondolkodású provinciai osztrák lakosság nem lesz olyan kezességbaránya a szociáldemokrata törekvésnek mint a megfélemlített Bécs. Azért tartotta szükségesnek a szövetségi kancellár figyelmeztetni a szociáldemokratákat, mert valószínűleg nagyon jól sejt, hogy a bécsi módszereknek a vidékre való közvetlen alkalmazása, könnyen felboríthatja a helyzetet s Ausztriának amugy sem fényes állami épületei alapjaiban rengetheti meg. Szociáldemokrata diktatura, óriási külkereskedelmi deficit s még ezer apró baj éppen elégségesek az osztrák köztársaság megrendüléséhez.

Egy uti megfigyelésem.

Ha véletlen utunk arra kényszerít, hogy a szigotárjani állomás előtt vezető országúton Pálfalva felé sétáljunk igen különös képünk fel nekünk. A domboz oldal kukoricás földjének egyikén sártéglából összerótt kalyibák előtt rösztyű patlog, melynek keserű kellemetlen füstjét a szél leveri a földre. A kalyibák tetjén nyikorog, zörög az odahelyezett ócska pléhdarab, lyukasfűző s mindenféle ócska ringy-nyingyöl összetakolt háztető alig nyújt valami m-nedekket a csurgó eső s a szállódók hópihéi ellen. Egy lónak csufolt torz állati lény rágyicsál egy földbevert cövekhez kövevalami szalmának látszó nyirkos piszoktömeget. Két szembeálló kunyhó között kifeszített madzagon földszinü rongydarabokat lóbál a süvöltő téli szél, elarúlván hogy itt ember lakik s a köveidő utas neszére valóban mintegy parancsszóra meglevenedik a furcsa díszlet, meztelenség szakadt ruhájú rajkók fűgelábal az uton termenek s levett kalappal kuncognak egy-egy piculát. A csapzott fekete hajfűrtök lobognak a párszmedves téli levegőben s az egész úgy-

fest mint egy operadizslet a Troubadour előadásából csak a vén cigányasszony s a muzsika hiányzik. De mikor továbbmegyünk mindjobban erőtesz rajtunk a sájnálkozás, a szánalom, a nemetszés a harag s végül a felháborodás érzete, hogy hisz ezek ott bent a szellős kalyibák melyben emberek, husból és vérből összerótt embertársaink. S eszünkbe jut a másik véglet pesti fényes paloták s a Ritz csillogó parfümos jazz-bandos társasága. S e két határpont között rengeteg variációban a legképtelenebb és legszomorúbb viszonyokban ütközik a nép, az ember egyetlen kincse az egészség ellen. Mert az ember önző és konok, természetnek nevezett sajátos vágyak rab-szolgája s elfelejti, hogy saját bűnével nemcsak magának árt, de árt a köznek az egész társadalomnak. S ha nem képes önmagán u-alkodni s ha a tanítás süket fülekre talál, jusszon eszébe a köz, a társadalom melynek hűséges szolgái vagyunk mindannyian. Az ilyen nyomortanyák, a hol talán a cigányvér meglege-dett s boldog otthon talál, szegény-foltja a mai egyonrádított kulturált vi-

lágának. Járványos betegségek örökös fészke az ilyen kalyiba s most a mikor a nátház rémületbe ejti az ország népét senkinek sem jut eszébe, hogy az okot önmagában keresse, abban hogy nem tud lakni, nem tud egészséges otthon teremteni magának. Mert nem elég egy házat felépíteni, legyen az kőből, fából vagy akármilyen másból, hanem meg kell tanulni azt célszerűen, okkal s móddal a higiénia követelménye szerint berendezni. Milyen óriási ellentét az előbb említett kép s vele szemben a város ujonnan épített s valóban a modern szemellenben berendezett válogársnoka. Az nem is lakás és mégis százszor többet ér mint akárhány tömegtanya kidől, bedőlő kalyibái. A mai nehéz időkben azok a szervek a kik azt megszüntetni volnának hivatva képtelenek megvalósítani törekvéseiket, részben anyagi bajok részben maguknak az embereknek a nembánsága folytán. Mert hiába a prömbbunkák és csillagtoilettek emésztik fel minden szabad időtök és keresetünk morzsáit s nem jut mód arra, hogy lakásunkat a hol fáradalmunkat ki-pihennénk az egészség szabályai szerint rendezzük. A kik épkezni tudnak miért nem kerülik a talajvizet helyeket avagy egy kevés költséggel miért nem vállalkoznak az alapfalakat, miért nem hallgatják meg a tisztiorvos véleményét. A kik bérházakban kényszerülnek lakni maguknak s követve embertársaiknak ártnak ha a szabad levegőt elzárják maguktól s a gyakori szellőztetés folytán tisztá szobalevegőt talán sehol sem bir oly nagyfons-sággal, mint illik a bányavárosban a hol a dolgozó család fő örökkoszart, felpapokat a föld alatt tölt. A keleti oldalon a kellő napsgár öks kihasználasa, tágas ablakok magas mennyezet ma minden modern építkezés alapvető igazsága, melyet a szakorvosok véleménye irányít. Legyen meg minden emberben csak annyit érdeklődés ezek iránt hogy össze hasonlíttat tudjon tenni a célszerű s célszerűtlen között máris hadat üzen egy évezredes átoknak a mely nemzetünket sújtja, pusztítja, tizedeli s a mely ellen hiába küzd a modern gyógytudomány minden eszközével az orvos, — a tudó-vészeknek. Vajha a sok szórakozás és dialyathórt mellett ilyen kérdések is kerülőnk napirendre, vajha a nép minden rétege csak egy lakóhelyi gondot fordítana önmagára s lakóhelyére, bizony el-tűnnének az ilyen városvegi nyomortanyák és betegségszékkel s a jövő nemzedék eletesős fiatal eszlópai önérejkübb lennének képesek megvalósítani azt, amire most a hatóságok képtelenek. S

A MUNKA TÁRCÁJA.

Vilma Nővér.

Írta: VADKERTHY BÉLA
Óde, fiatal leány volt Vilma. Mindössze csak tizenhét éves...

Hullámos aranyhaja úgy ragyogta fénnel póézzissal remekbe szabott mosolygós arcát, miként a Madonna portrékat Rafael Rembraudt képeken...

A szemei mintha antracit köszénből csiszolt gyöngyöglók lettek volna, oly vakító tündökléssel, oly babonás gyönyörűséggel bámultak az emberre, hófehér homlokából. Akinek a tekintete megakadt finom alakján, szemének a nézésétől megbüvölődött s akarva-nem-akarva hódolója és imádója lett.

Napsugár kisasszonyának, harmatos rózsának nevezték... a betegei...

Mert Vilma nővér egy felvidéki kórházban volt ápolónő...

Ruhája mindig oly tiszta volt, mintha esküvőre készülné.

Megjelenése a halk folyosókon, a kórtermek sáhojas légkörében még akkor is, ha a halál sétált végig itt-ott amott, még akkor is úgy hatott, mintha az egészséges aranyariznyájából adogatót volna ki óriási mennyiségű kincseket, amelyekből az élet elhervadt és

összetört betegei is felvidultak felvilágyozódtak...

A folyosókon mintha a paradicsom-madár suhant volna végig, amikor szolgálat közben ide-oda futkosott.

A kórtermekben megszűnt az orvososság illata. Az ágyakban összecor-pant s összetört sárga viaszbabok, a szenvedő és kétségbeesett betegek arcáról rózsássá váltott, valami édes, kedves élet-ről süttőgő varázslatos szellő himbálódzott.

Egyszerre elnémultak a fájdalom hangjai s az örömeink és reménynekvásvási zsongása a vissza hódítható elvesztett legnagyobb földi értékek delibábja ringatta álomba, a láztól gyötört elméket...

Vilma nővér valóságos gyógyszer volt a kórháznak.

Még a haldokló is megnyugvással hunyta le szemét, ha ő állott mellette az utolsó küzdelem és a végső tusakodás pillanataiban.

Szüleit hamar elvesztette. Még pinciny gyermek leány volt, amikor az árvaházba került.

Alig emlékezett rájuk...

Fakóvá lett arcképeiket, megsárgult imakönyveiket szégyenszükét s az embertársak szánalomreméltó érdeklődését örökölte koporsójuk mellett.

Annyit tudott rólok, hogy tanítók voltak s képeleto később megtalálta gyors elmúlásuknak az okát is.

Tanítók, akik életüket lelkük kincseinek szétszórására szentelik s a poros padok között leselkedő rémek közül, legkorábban ismerkedhetnek meg az emberriség legnagyobb ellenségeivel a tudó-vésszel... ez, ez oltotta ki gondviselőinek életét...

Ez a folyton hadakozó, irgalmat nem ismerő könyörtelen rém, mely az embert győgyíthatatlanná teszi, ez ez rabolt el tőle a gyermekkor boldóságait, a gyermekkor örömeit, a gyermekkor csókjait.

Előbb az anyját s nemskára nyitja kellett tip-pő lépteivel kikísérnie az élet végső útján a temetőbe.

Amikor a sárga göröngyök zuhan-tak a koporsókra, mintha a deszkák közül sikoltás hallatszott volna, mintha a koszorúk papírleveleiné csörgéséből beszéd hallatszott volna, mintha a keresztfa is telefonüzenetét hozott volna a nyel-ségből... mintha az egész temető azt mondta volna... amit az atya a tanító láztól remegő kézzel irt az imakönyvébe. „Emberek ne hagyjátok elpusztulni kis lányomat.”

„Ne feledkeztek meg róla.”

„Vegyétek védőszárnyaitok alá!”

Jusszon eszetekbe hitetek tanítása: „hogy aki együtt befogad ily szerencsétlen árva közül, aki segít az ily, mindenét elvesztett kisdied gyermeknek, az engem segít, az engem fogad el, az velem tesz jót, az engem kötelez arra,

hogy megismerjem őt amá utolsó napon engem aki az élet és halál ura vagyok...”

Azonban amikor a sirheut sirdombbá emelkedett csak egy-néhány kíváncsi volt még a temetőben.

Legtöbbször csak szelzugást, tömjén-füstös zavaros Libera szölamékat, néhány résztvő gondolatot vittek haza.

Vilmaéskára senkinek sem terelődött a figyelme...

Ott állt zavartan, sirdogálva, szepgeve a frissen lapított hant előtt...

A jegyzőék hazamentek...

A tetetősebb, jobbmodu gazdák is elsomfordáltak.

Csak az öreg papnak volt dolga még a sirketben.

Aikonyuló idő volt s bejárta a temetőt. Nézegetett korhadó keresztáfat besüppedt sirágyákat. Mire visszatért a tanító sirjához, már csak ő volt egyedül a kislánnyal.

Azután szépen odament hozzá, megfogta a kis gyermeket s csöndesen, lassan elindult vele hazafelé.

Vigasztalta, kukorral kedveskedett neki s otthon a jó „Babi anyóra” birta...

Este leült az ágyaszkára mellé s mesélt, mesélt arról a birodalomról, amelynek a földnaja a bibliában és az imádságkönyvekben van megírva. Onnan a csillagok látszanak csak ide. A csillagok ablakain lesnek bennünket, ami szeretetünk... „a várják a pillanatot amikor értünk

nem lennének származásos emberromok, tele az orvosi városzobák s nem kellek az orvosnak lelki könnyeket sirjón nyomorult gyermekek láttán s palotájában minden kis kunyhó, a higiénia az egészség boldogító palotájává. Lehet,

hogy sokan megszólnak ezért a pár sorért, de én nyugodtan fogadom, mert az orvos sorsa mindig ugyanaz a mi a multban volt s a mi a jövőben is lesz az emberiség nemtörődömsége és halálansága. Dr. Vörösvári Ferencz

A falu szervezkedése.

Irta: RADNÓTI ISTVÁN, a faluszövetség titkára.

Nemzetünk háromnegyed része falun, a legelsőbb magyar foglalkozásból a mezőgazdálkodásból él. A gazdálkodó falusi ember sorsa, boldogulása tehát tulajdonképpen egy haza a sorsával, míg a távoli nyugati országok hatalmas gazdasági és kulturális fellendülésüket a gyárkémények és a nagyipari üzemek egyre szaporodó számának köszönhetik, addig a mi haladásunk alapfeltételei ott húzódnak meg a magyar falvak szerteszórt, lehéremesztelt kis házaiban, a rejtelmesen suhogó akácfaik alatt, a nagy magyar ősi föld fekete televény barázdái között. A békevilág nyugalmas esztendeiben nem sokat törődtek azzal sem a közvélemény, sem a hivatalos vezetők, hogy hogyan él, hogyan dolgozik és küzdök a falu népe. A háború és a nemzet szomorú lecsúszásai nyitották fel a magyarság szemét, hogy tulajdonképpen a nemzetépítőerők helytelen irányban munkálkodtak. Helytelen irányban fejlődtek: tettük a falu rovására az ország fővárosát Budapestet, mely elszívta az ország központjába irányuló vértörést kereszttel a vidék munkáló erőit, magába gyűjtötte önzően a magyar tehetségeket, úgy azonban, hogy abból nagyon kevés került vissza a szülőhelyre. Az újabb megfigyelések és ráeszmélések korábban jutottunk csak oda, hogy a maga teljes egészében értékeljük a falut, a falusi nép gazdálkodását, termelői munkásságát és becsüljük a magyar falu istenidőit, ezeréves életét.

Sajnos, a falu érdekében meginduló kezdek dacára is mégis azt látjuk, hogy ebben az országban mindenkinek sulyosabb és eredményesebb szava van, mint a falunak. Még ma is egy szenzációs fővárosi botrányra jobban figyelmünk, mint arra, hogy mi történik ott künn a földelken, a csűrökben a magyar gazda munkás kezében. A falusi nép érdekei nincsenek az előtérben ott, ahol azt jogos követelményei és jelentős helyzete megkívánja. Alkotmányos országban minden foglalkozásnak akkora befolyása van, amekkorát tömörülése után a törvényhozásban a kormánytól és a közvéleményhez el tud ismertetni. A városokban tömörült gyári munkásság kitépített szerveinek köszönhetően az, hogy véleményére figyelmek és tekintetek veszik. Nem egy kormányzati intézkedésnél a multba az irányított az illetékesek ténykedését: vajjon mit fog ehhez szólni a szervezett munkásság? A falu népet pedig bizony sokszor csak engedelmessé, igába hajtható néma és süket tömegnek vették, mely szó nélkül bevette mindazt, ami felülről jött s ami sokszor volt igazságtalan és kártokozó.

A történelem s közelünk szomorú tanulságai meggyőző erővel mutatják, jöhetnek. Egyszer majd eljön érte az Anyóád és Apóád s majd én is velük jövőre akkor, egyszer, ha majd megunt már itt az emberek között a folytonos csalódást...

Igy tudta életének kezdetét Vilma néni... akinek az öreg pap szerelmes szobáiban néhány boldog éve telt le....

Egyszer azonban nem kelt fel többé az aranyos pap bácsi. Vilma néni a ba költögette. Elaludt, elfáradt ő is, meg a jó Babi anyó is. Egymás mellé jutottak a temetőbe, mert úgy jó, úgy szép az, hogy akik egymást szeretik egymás mellé kerüljenek.

Ekkor került azután a sorsüldözötték és a töviskoronázott gyermekek k szűrényjába az árva házba.

Élt, mert evett, növekedett, mert ápolták és gondozták, de elmaradtak a szép mesék. elmaradtak a csókok, elmaradtak a gyermekkor aranyos bohém melegeit sugárzó az igazi szeretet... apró megnyilvánulásai...

Mikor már serdültebb lett a kibontakozott benne az asszony sokatigő szépségével ápolónak akart lenni. Megválasztotta a vágya. Az is lett.

A tanfolyamot kitüntetéssel végezte. Volt már keszér a kezében... Volt már

hogy a falu érdekében elhanyagolása a falu szervezetlenségén múlott. A szervezett munkásság vezetői ezek és ezek nevében beszélnek, akik zárt falanszékben egy táborban állnak vezetőjük mögött. A falu sorsát szívükön viselő, önzetlen vezéreink bizony nem igen mondhatják azt, hogy munkálkodásuk mögött ott éreznek kivételt nélkül a falusi magyar népet. Talán a nagy távolságokban és a falvak, tanyák szétszórtságában, vagy a magyar ember sokat hangzatosított konzervatívizmusában kell keresnünk a szervezkedés hiányát. A várat ostromló sereg azonban nem jied meg a magas falak láttára, hanem hosszabb látrákat és erősebb harci eszközöket alkalmaz. Mi is a falu nemtörődömségét és maradiságot

ostromoljuk, a szervezkedésben is tehát erős eszközökkel, hatalmas felkészüléssel kell a faluért vívott harcunkban kiállni. Első feladat: megteremtési minden községben a helyi szervezet, vagy egy községben levő több irányba dolgozó szervezeteket közös nevezőre hozni. E helyi intézményeket azután egy országos Szövetségbe kell tömöríteni, mely egészséges célkitűzésekkel, állásfoglalásokkal védi és istápolja, erősíti és kivekészi a falu igazát. Nem is kell új intézményt létesíteni: itt van a Faluszövetség, mely immáron 6 esztendeje dolgozik lankadatlan erővel, önzetlen munkával a magyar népet, meg nem alkuvó kitartással harcol a meg nem értes és a rosszakat ellen.

Álljuk a harcot. De kevés még az erőnk, nincsenek eléggé kiépítve sáncaink. Minden becsülettel dolgozó nemzet jövőjéért aggódó magyar embert várunk a magyar faluért és a magyar népet harcolni táborba. Ugy fogja az Isten is megsegíteni vagy megátkozni ezt a sokat szenvedett magyar népet, ahogy ő maga is dolgozik saját jobb és tökéletesebb életéért, vagy pedig ahogy széthullani hagyja nemzetfentartó erőit.

Sikkasztások korszaka.

Nap-nap után halljuk, hogy a pénzsel dolgozó hivatalokban országsszerte bukkannak fel a sikkasztások bűnei. Szinte önként következik, hogy ily esetekben a háború és különösen a forradalom okozta erkölcsi egyöntúzósekre kell gondolnunk. Azonban semmiesetre, sem mentesítik a bűn sulyát meg e hatalmas tettezők sem.

A városházán nem első ízben történt ily szomorú eset s most is Mákos József végrehajtó indította meg a lavinát, mely magával sodort másokat is, akiknek bűne talán nem oly súlyos mint az övé. A lakatos legény zubbonyából elegáns urfi bujt ki, akik belhízelgő modorra bejutottak a komoly hivatali szobákba, ahol a hála helyett bűnös visszaélésekkel fizetett. Ertesülésünk szerint cca 8000 pengőre rug az az összeg, melyet saját polgártársaitól szedett föl, mint állami illetékeket, amelyeket saját passzióira használt föl ahelyett, hogy azokat illetékes helyre juttatta volna. Megromlott lelkületét bizonyítja az a tény is, hogy csaknem egy éven át, nagy raffináltsággal takargatta bűnét. Már utolsó levele is volt, hogy megszökjék, de a hirtelen kipattant sikkasztás rendőrkézre jutott.

A megindult erős vizsgálattal kapcsolatban Szabó Sándor végrehajtó is hasonló sorsra jutott, bár nála az összeg sokkal csekélyebb és enyhébbek a körülmények.

A Mákos ügygyel kapcsolatban még több tisztulási is van kompromittálva. A fegyelmi vizsgálat folyamatban van.

Mint értesülünk, a város polgármestere a legdrágább tisztítást végezte a városházán. Nem kimélt senkit sem, aki a legkevésbé is visszaélt hivatali besorolásában. Elbocsátások, felfüggesztések, fegyelmi legkíméletlenebb megindításával végzi a tisztító munkát, az új város ezerféle szociális és kulturális munkája mellett. A közönségben is meg van a türelmetlenség s a fiatal, sok nehézséggel küzdő várostól egyszerre kívánná minden vagyonait, álmait teljesíteni. Aki belelephet a város hatalmas adminisztrációjába, az láthatja, hogy a kezdet sokféle nehézségek és bajain túl, egy szebb jövőnek kontúrjai bontakoznak, melyeknek kifejlődését csak megzavarhatja, de meg nem akadályozhatja sikkasztók becsületlen munkája és a „régi jó idők” elfofoztatott visszasírása.

A tarjáni kultura halottjairól.

A bánya iskolák emlékei között, mindenkor a legkedvesebbek lesznek azok a személyek, akik az iskolák podiumán működtek hajdan a bányák keletkezésének napjaitól s irányították, vezették, irigylet nívóraemelték a bányatársulati tanügyet. Ezek legtöbbjé már csöndesen alussza síri álmát vagy

itt a tarjáni akác lombos temetőben, vagy a környék tájékán.

S ezeknek az öreg Mohikánoknak nagy kiváló tagja hunyt el a napokban Páskón a vidék egyik leghalkabb és legcsönessébb falu városában, ahol a jól megérdemelt nyugalomnak napjait töltötte. Fájó szívvel gondolunk arra, hogy nem

hájleka a kórházak szorongó bolhájai alatt... az élet és a halál határmegyéjén épült palotákban.

Szép vidéki városka több emeletes nagy terület betegre kiterjedő állomás volt az ahová jutott.

S dacára nehéz és önfeláldozó feladatának borongós és bánatos emlékeinek szomorú és fájdalmas multjának mindig vig volt, kedélyes, türelmes, békés s a legsúlyosabb betegek, ápolja iránt is odaadón kitartó...

Társnői is szerették, mert igazi nővér volt. Az irgalmas szamaritanus testvére és huga. Így mondogatták ezt a kórház orvosai... Mert ezek is tisztelték dicséretreméltó kifogástalan magaviseletéért nagy megbecsüléssel viseltettek iránta.

Élete szépen harmonikusan pergett a hivatás teljesítés és magasztos keretei között.

A tizenhétéves Madonná nővér boldog volt és megelégedett.

S még boldogabb is lett. A kis tanítóárné a sora mintha tele kézzel szórta volna kárpótlással a multért, az örömet az elragadtatást és gyönyörűséget...

Mintha csak azt mondta volna, ime fölemeltek oda, ahová a lelked kívánczik a mennyországban már itt a földön.

Mert mennyasszonya azután boldog asszonnyá tesztek. És hogye hitt volna álmainak mikor az egyik fiatal orvos is nap-nap ezt suttogta előtte reszkető ajkakkal... gordonkahangon lázrózsá arcal...

Leányvégzet, leánytragédia. Ezer esztendő óta megismétlődő dráma az élet kalváriáján. Szegény Vilma nővér is csalódott... mert az orvos nem őt vezette oltár elé.

Amikor olvasta a lapokban a hirt, (hogy dr. Erdősi Károly és Falussy Hanna) az esküvőről szemei könnyel teltek meg. Kifosztottnak, kibaboltnak, összetörtnek érezte a szívét. Céltalanok az életét. Fájó lélekkel vánszorgott a celájába.

Szemeit behunyta s úgy látta mintha a csillagokhoz át integettek volna feléje szülei, az öreg pap és Babi néni.

Az után fölkel a hirtelen mordulattal mosolyogva üritett ki egy sebtiben teleöntött poharat, mely után elfáradt és mély álomba merült.

Amikor keresték már késő volt. A főorvos fejcsóválva mormogta, mérget ivott.

Szegény leány, szegény Vilma néni... ugyan miért tettél?.. mikor úgy szeretted őt.

látjuk többé nagy kampós botjával lagni a bányakörzön, ahol havonként kéthavonként fel-feltűnt egy-egy László ősz alakja. Több tízezeren, gozott, a bányatársulat különféle telepen. Élete a régi Inászón egykor a leggyönyörűbb bányalakóhelyek egyikén és itt Salgótarjánban a központi iskolán tek tek el. Valamikor nagy szerepet játszott a salgótarjáni Casinóéletében. Nagy zenész és nagy muzikus volt. Élénk életet vitt az iskolán kívüli népművelésbe és szerepet játszott a nógrádi tanítóközf között is: Temetésére együtt működő kártársai közül többen mentek el azok is akik ismerték őt s a jelenlegi tanítóigárdában nevében koszorút helyeztek a koporsójára melynek szallagjáról utolsó üdvözlő szomorú gondolatul világított a fáradt januári nap.

(Kíváncsi mi is Salgótarján kulturális életének krónikásai valamennyien, a csöndes nyugalmat neki. Szerk.)

S amidőn Pászty László ny. ig. tanítórol írunk egyénhőhöz kort, ugyancsak egy másik kedves kártársáról is megemlékezünk Koháry Jánosról, aki szintén megtért már az örök világosság honába előtte jó néhány esztendővel.

Salgótarján ury társadalmának, munkásságának és polgárságának mely részét kísérte annak idején a várostól távol elhunyt igazgató tanító földi porhüvelyének utolsó útjára.

A Bányatársulati tanügynek egyik legfőbb Meslere volt szervezője és fejlesztője a néhai Gönczöl bácsival együtt akinek örökebe lépett.

S a tanítótestületnek jól esett az, hogy a megboldogult Koháry Jánosnak értékesebb könyvei végakaratóból kifolyólag a bányatársulat tanterületének birtokába jutottak.

Ugyanakkor lett szinte közöshajja, hogy a nagy tanítómester arcképe díszítse annak az iskolának a falait, ahol világított nemcsak az egyszerű gyermekeknek, hanem Nógrád valamennyi tanítójának is, mivel Koháry János volt hosszú éveken át legfőbb vezérük.

Most megvalósult az óhaj. Koháry János művészi portréja széles atányrában megérkezett s ott ragyog jószág tekintetével a központi iskola irodahelyiségében.

Int, parancsol, sarkal, buzdít tettekre a fotográfia, mely a központi iskolának emlékei között hirdetni fogja az utódoknak a munka szépségét, a munka örömet.

(Bár minden Veterán bányatanítóknak ott lenne az arca azon a helyen ahol egy emberöltőt töltött a katedrán. Szerk.) A vizválasztói tanító.

Hírek és különfélek.

Szüliörtekezlet. Az acélgári iskola tanterülete f. hó 6-án a szülők nagy érdeklődése mellett tartotta szülői értekezletét. Ez értekezlet jól összállított tárgysorozata meg is érdemelte ezt a nagy érdeklődést. Ez alkalommal a III. osztály mutatta be a szülőknek énekbéli készségét ugyancsak III. o. tanuló - Károly Margit és Ruttkai József - szavaltak igen szépen irredata verseket. Ezután következtek az értekezlet legértékesebb pontjai. Oláh Miklós igazgató-tanító megnyitójában az iskola és szülői ház, a tanító és szülő közti kapcsolatot fejtegette kimerítően, majd Röder Alfréd tanító a fegyelmérés eszközei és módjairól tartott tartalmas előadást. A tisztaság és fogápolás című egészségügyi filmhez Nagy Béla tanító fűzött szakszerű magyarázatot. A megjelent szülők ezután az osztálytanítóknál érdeklődtek gyermekeik magaviselete, szorgalma és előmenetele iránt, amely alkalomra megbeszéltek, hogy az egyes gyermekek hibáit mi módon lehetne közös munkával kiküszöbölni.

Minak a villany, ha nem világít? Ugyhiszem, már mindenki hallott a nagybátyónyi villanyvilágításról, ha jót nem is, de rosszra egész biztos. Nem szölvá arról a sürdén megismétlődő órák hosszai tartó üzemszavarokról, de legalább ha egyszer már ég, akkor világítana s ne pedig pislogan Ajánlanám, ha orvosossal megvizsgáltatnák, nem e esetleg az is tülszba van és azért ég olyan szomorúan. De még ha így is égne az is türszba volna, de sokszor még ettől a boldogságtól is megvagyunk fosztva és ami a legkedvesebb, még ezzel a rossz

árammal is spórolnak. Világosságot csak este kapunk, holott már d. u. is szükséges és reggel, mire a kakas harmadszor megszólal a villanyunk végleg bucsut mond. Az is megtörténik sűrűn, hogy éjnek idején nincs áram, tehát ha valakinek sürgősen kell, előbb szaladjon le 2 km. fekvő villanytelepre és kérjen áramot. Az utcai világítás minden kritérium aluli. Az állomástól a faluig, ahol egész végig a bányaterület húzódik és amely 2 km. hosszú, csupán 2 lámpa van. A faluban valamivel sűrűbben vannak, de itt meg minden harmadik világít, sőt egyszer már az is előfordult, hogy az egész községben egyetlen egy lámpa égett. Megfigyeltem 2 villanylámpát a község kellős közepén, amely csakesélyig 2 (kettő) hónapig szünetelt. Három utca keresztvezetése, ahol elmulasztatlanul szükséges a világosság, hetekig nem ég a lámpa és éppen itt olyan nagy a víz, hogy a táv. uszó bajnoknak is elég volna átúszni. Itt volna az ideje, hogy a község vezetősége megtalálja a módját, hogy ezen a szomorú és kellemetlen helyzetben hogyan lehetne segíteni? Bátorny!

Légy részen világ: A világpolitika megoldja a tótok. Rendkívül megnőtt a tótok ónzere és önbizalma, hogy a prágai kormányban immár 3 valóságos tót miniszterrel dicsekednek. A Szlovák ez alkalommal kijelenti: Prága igen gyorsan meggyőződik arról, hogy a cseh köztársaság létének kulcsa a tótok kezében van. A tótok 1927-ben nagy munkát fognak végezni a nemzetközi politika terén annál is inkább, minthogy a lap szerint a kisanant nagyon közelodik Magyarországhoz és ezzel nőnek a magyar követelések is. Lássuk meg tehát Prágában, hogy ő is függ a Tótföldtől és nem csupán az Prágától. Jelszavul tehát mindezeketán klasszikus idézettel szölv: „Reszkesz Bizánc!”

Salgótarján - Kossica között a távbeszélő forgalom megindult. Beszélgetési díj 2 P 95 f.

Házasság céljából keresem az olyan övegy vagy lány (28—35 éves körig) ismerettség, ki 4 gyermekemnek hív édes anyja és feleség lenne. Lehetőleg üzleti jártasságga legyen.

Kaszinó esték. Az Uri kaszinó kedves újitással lepte meg tagjait, amelyben minden csütörtökön este hölgy napot tart, azaz ilyenkor a kaszinó tagok hölgyhozzátartozói is szabadon használhatják a kaszinó összes helyiségeit. Ilyenkor aztán a cigány is hirtelen elő szokott kerülni persze s a mogorva férfi szórakozáshoz szokott falak csodálkozva, de örömmel köszöntik a salgótarjáni társadalom szebbik részét. Ugyancsak az Uri kaszinó farsang farkán március 1-én a bányakaszinó összes természetben orfeumszerű asztalok előtt tréfás műsoru estét rendez, amely talán még a hamvazó szerdában is benyúló táncsal lesz súlyosbítva. Az este kitűnő szereplés már biztatgatta a sikert. Jövő számainkban még bővebben írunk.

Ügyes flu tanulónak fölvetélt Mayer Vilmos fűszer- és csemegekereskedésében.

Meghívó. A Salgótarjáni Ipartestület 1927. évi február hó 20-án (vasárnap), esti 8 órai kezdettel, a Róm. Kath. Kór disztermében, az ipartestület székházának kibővítése alapja júsára, táncsal egybekötött, zárkörű műsoru estét rendez. Belépődíj: Személyleg 1/20 P. (15.000 korona). Családjegy (3 személy) 280 Pengő (35.000 korona).

Hogy ítél meg a magyar kérdést Varsóban? A lengyel Cras hosszabb vezércikket közöl „Szent István koronája” cím alatt Bethlen gróf római utazásával kapcsolatban. A cikk csattanója alábbi mondatban közöljük szóserint: „Mindenesetre bízni kell abban, hogy a magyar miniszterelnök, aki politikai talentumának oly sok bizonyítékát szolgáltatja eltálatja a módját, hogyan helyettesítse a cseh bölcsdalt a magyar rapszodiával.” Bizony az a cseh bölcsdál „halotti éneke is lehet csakhamar annak a bizonyos Cseh-Szlovenszka Monstruosának!

Ebédők gyűlése Az ÉME f. hó 6-án d. u. Kázaron és Mátrászelen rendezett gyűléseket, amelyeken a bányatársáda rendelet és a munkanapok csökkentése ellen foglaltak állást. A gyűlésen Barany Aladár tükár tartott beszédet. — Az Ebédők Magyarok Egyesülete salgótarjáni helyosztályának választmányja f. hó 14-én hétfőn este 8 órakor gyűlést tart az ÉME irodában, melyre a választmányi tagokat ez uton hívja meg az Elnökség. — Az ÉME

Szétmállott ellenzék.

Körülbelül egy évvel ezelőtt alakult meg az úgynevezett demokratikus blokk, a régi nemzetgyűlés szélső ellenzéki tagjaiból és a szociáldemokratakból. Egymást érték a bankettek és pohárköszöntők, a fogadkozások, melyekben örök hűséget esküdtek egymásnak s céljuk nem volt kisebb, mint a kormány megbuktatása. Közösen választott vezérkaruk nagy hűvvel és még nagyobb ambícióval kereste azokat a pontokat, ahová támadást lehet koncentrálni s nem nagy lelkiismeretfurdalást csináltak abból, hogy itt-ott az evidens nemzeti érdekek nagy hátrányára folytassák csatározásaikat.

Az új „szent szövetség” megbomlott, teljesen szétesett. Ma értesülünk, hogy az egykori demokratikus blokknak fő lökö erejét képező szociáldemokrata párt határozatot hozott arról, hogy az időközi választásokon sohasem támogatja egykori fegyvertársait s a maga részéről sehol sem állt jelöltet azokban a kerületekben, melyekben a kettős mandátumok miatt a választás elrendeltetett. Ez a mozzanat azt jelenti, hogy a polgári demokratikus ellenzék végképpen elvesztette maga alól a talajt. Szélső embereinek egy része visszavonult a magánéletbe, miután a miniszterelnöknek erkölcsi elégtételt szolgáltatott nemzeti közvélemény megnyilatkozása által csúfos kudarcot szenvedett a választásokon. Másik része látva a miniszterelnök politikájának abszolút erkölcsi és politikai erejét, módokat és alkalmakat keres arra, hogy az eddig olykor-olykor vehemensen támadott kormányzórendszerbe

beleilleszkedjék, hogy azzal kooperáljon. A harmadik rész, amely még együtt maradt s a Bethlen politikával szemben még ma is ellenzéki álláspontot halyezkedik, ugyszólván hang és gondolat nélkül, kényszerűsággal töltenséghen nézi az eseményeket. Jelentéktelenségét nímsem bizonyítja jobban, mint az, hogy egykori fegyvertársai, a szocialisták is lemondanak a vele való összeköttetéséről és közömbösen nézik szétforgásolusukat. Már pedig jól tudjuk, hogy a szocialisták élénk ösztönrel tudják felismerni és kihasználni azokat a politikai árnyalatokat és áramlatokat, mellyel érvényesülésüket elősegítik. Ha tehát ők sem bíznak a polgári demokrata ellenzékben: ez politikai kimúlásukat jelenti.

Visszont a szocialisták heve és ereje is igen megcsappant. A volt nemzetgyűlésen huszonötön voltak s mindig a pondon ágáltak, úgy a parlamenti discussionokban, mint a kerületi párharcokban. Erősen megítélte őket a nemzet ítélete ma már csak árnyekai önmaguknak. Linc husz-husz-onöt kerültheben kerül új választásra a sor s egyetlen egyben sem mernek jelöltet állítani. Ők azt mondják, hogy a nyílt választás miatt nem teszik. Minden ellenmondás nélkül csak azt vetjük szembe ezzel az állításukkal, hogy az általános választáskor a titkos kerületekben is meglettek tizedelve, tehát most azért állanak félre, hogy újabb kudarcuk helyett egyetlen hurjukon a titkos választás hangztatásán tovább játszhasanak.

Matyó - HIMZÉSEKBŐL keresek.

válaszokat küldök. Megrendeléseltfogadok Vissontelárusítokat

salgótarjáni vidéki helyicsopottjai Rákóczy Béla orsz. igazgató jelenlében f. hó 16-án d. u. 6 órakor Salgótarjánban a Fő téren levő ÉME irodában kerültek előtérbe tartanak, melyre minden ebédő csoport elnökét vagy annak helyettesét azzal a kércsél hívjuk meg, hogy a fontos ügyre való tekintettel okvellen jelenjenek meg. A kerület vezetősége.

Fejdetetjén áll a világ: A cseh nagypár támogatja a magyar irredentát. Utóbbi nem mi mondjuk, de a Szlovák állapítja meg a nagyszlabosi papirgyár üzemének beszüntetésével kapcsolatban. A beszüntetés által sújtott 74 község lakossága végletekig menő elkeseredésében panaszt tesz a cseh nagypárnak a Felvidéket rontó tervei ellen. A lap elég okosan megállapítja azt a kétségtelen tény, hogy a Népszövetség a panaszosokon nem fog segíteni ugyan, de halgatolagosan elismeri majd a magyar irredenta igazságát, amely azt hangoztatja, hogy a Felvidék gazdaságilag nem tartozik Csehszázghoz. S a veszedelmet annál nagyobbak tartja, mivel a magyar miniszterelnök éppen most vette programjába a békeszerződések revízióját. Felajdlulását ezzel végzi: „Nem értik meg vezető köreink, hogy 74 felvidéki község tiltakozó szava a legalkalmasabb argumentum lesz Bethlen részére.” Igaza van!

A Képes Krónika legújabb, 7-ik száma igazi meglepetés. Aktuális képsorozata és pompás mélynyomású melléklete mellett a legzebb cikkek, tanulmányok és irodalmi írások egész sorozatát adja. Jászay Emánuel a bélyegművészetről ír egyszerű, tárgyilagos cikket, Bandat Horst dr. pedig az inkább birodalmába viszi az olvasót. Az irodalmi részben novellát és verset írt Stella Adorján, Kosáryné Réz Lola, Radnay Oszkár, Csermely Gyula, Mihály László, Bozay Margit, Kortsmárossy Tibor és Sipos Iván. Folytatódik Endrődi Béla fantasztikus regénye, az „Iksőgen sugár” és C. A. Casson üzleti cikksorozata. A Képes Krónika új száma is kapható mindenütt.

A panamái panamisták is tanulhatnak az oláhoktól. Ezt az igazságot is oláh lap, az Universul állapítja meg. Kiderült, a legfőbb Agrárpolitika értékelten, hogy Erdély 3 millió holdnyi területéből papíron 855000 hold földet osztottak ki, tényleg azonban mindössze 20.000 holdat. Eme elképesztő és minden határt felülmúló külbőségnek alapján kitént az, hogy az adatokat óriási mértékben hamisították,

hogy be sem járt és fel sem ért területet kiosztottaknak jelntettek ki és, hogy a határkövekkel valódi bírczi üzérkedést folytattak. A Románia felajdlulását azzal végzi: „A föld kisajdlítás alkalmával elkövetett visszaélések oly nagy méreteket öltöttek, hogy immár a Panama csatorna körül elkövetett panamázs méreteit is felülmúlják.” A jelek szerint malolnap a panamázs szót felváltja az „oláh földosztás” kifejezés.

Felhívás. A f. hó 28-iki közgyűlésre tekintettel fölkerem a Salgótarjáni Takarékpénztár r. t. kis részvényeseit, hogy közös érdekeink megvédhetése céljából f. hó 18-ig irodában felkeressék szíveskedjenek. Dr. Radetky s. k. ügyvéd.

Meghívó. Salgótarjáni Ker. Szoc. „Vasas” Dalkör Műkedvelő gárdája 1927. évi február hó 12-én (szombatn este pont 8 órai kezdettel) a Róm. Kath. Olvasókör helyiségében táncsal egybekötött „Műkedvelő előadást” rendez, melyre a t. közönséget tiszteltelt meghívja a Rendezőség. Színr kerül: „A harang” 3 felvonásos színmű. Belépődíj személyenként 1. hely számozott 1 P. 60 fill. II. hely nem számozott 1 P. 20 fill. állóhely 80 fillér. Előadás után tánc reggel 4 óráig.

Csirkebál Baglyason. A Baglyason székelő nemes Csirke község az összes fő és alsírkéfogók valamint ezek előjáróinak jelenlétében 5-én, szombaton „Csirke bált” rendezett. A vígság és tréfa valódi ünnepep ült a kedélyes társaságban, ahol minden jelenlévő a községhen ehoghalt rangjának megfelelő paraszti ruhát akarom mondani fehérmennőt viselt. A közég élén Kraft Aladár a közég bírája emelgette tekintélyt adó botját, a sovány nőtárrással egyetemben igazgatva a kaloda felé tartó rakoncátlanok parasztokat. Az erkölcsökre a falu baktére Szántay állomáslőnök vigyázott minden rejtett gondolatot megvilágítva háromszínű lámpájával. Hat, még a nők Előlkön a bíróval, Kraft Aladárával szebbnél szebb népviseletben jöttek el amelyben feltaláltak Haréditől Karancskeszíig a palócság szépséges viseletének minden árnyalatát. A legénység sem maradt el egy csomó csikós, ropta a csárdást élőkön Schmidt főtanácsos két leányával. No volt is zenebona, úgy halljuk, hogy még másnap este is folyt a cécó a söntésben.

A művezetők által rendezett műsoru estén felülírtettek: Bányagazgatóság 20, Vietorisz Sámuel 5, Szilacsányi Bertalan 2, Wolner Gusztáv 3, Bonum Bonomy József 5, Skolnik

Dániel 5, Balog István 5, Tanháuszor Lipót 2, Lonstyk Dezső 2, Schlattner Zoltán 1/80, Dr. Holics Endre 5, Dr. Székely Pál 2/40, Kovács Aladár 2, Wicder Testvérek 1/40, Pál Dezső 1, Wagner Resző 4, Kilczet Béla 4, Römer Zoltán 2/40, Eisele Ottó 6, özv. Staneszku 2/40, Dr. Förster Kálmán 3/40, Cserven Sándor 1/60 pengő.

Kultúrest a Hirschgyárban Miat már megemlékeztünk f. hó 13-án, vasárnap este a Hirschgyári olvasóban ismét magas nívójának ígérkőző műsorral kultúrest készűl. Az este mint említtük Sztranyavszky Sándor államtitkár képviselője is megjelenik. Az est műsora alábbiakban közöljük. Műsor: 1. Hírszekegy: éneklí a Hirschgyári dalára. 2. Magyar felfedező és világjárók, felolvassa: Horváth Géza gyászvezető. 3. Horthy induló, éneklí: a Hirschgyári dalára. 4. Mi nem feledhetünk, Szthmáry Istvántól szavalja Horváth Lóránd. 5. Péter és Pál 1 felv. vigjáték. Előadják a műkedvelők. 6. Völgyi vörse éneklí a Hirschgyári dalára. 7. Rénsa előkép előadják a III. körz. el. isk. növendékei. 8. Magyar tánc, lejlik Korejskij M. Pálí A. és Pitrányi B. 9. Hymnus éneklí a Hirschgyári dalára. A dalárdát vezénylí Vilezsul Antal karnagy.

A kisanant válsága szerb és oláh megvilágításban. Egy bácskai német lap Bukaresti tudósítója tollából hosszabb cikkben/fejtegeti a kisanant helyzetének nem is ujkéletű válságát. E válság beállott a Szövetségben már akkor, amikor Románia felismerte, hogy a beszerbái kérdést a kisananton nem képes megoldani. A kisanant feladatát befejeztnek tekintheti, mert európai szerepét már rég eljátszotta és Magyarországot sakkban tartani már nem képes. Az elkészett belátás még mindig nem késő.

A kisanant középúroa uj betembere. A prágai Deutsche Presse többek közt azt írja, hogy azok a jelek, amelyek a kisanant végleges kimúlását mutatják, az utóbbi időben annyira elszaporodtak, hogy a prágai paciens állapotát illetőleg a prágai külügyminiszteriumban is a legrosszabbtól tartanak. Kiváltotta pedig az újabb agónia-szerű tüneteket Bethlen gróf tervbevetései római utazása. Ezt cseh földön elsősorban Mussolini politikájá értelmében Jugoszlávia körülzárására irányultnak látják és Mussolinit úgy ítélk meg, hogy politikája Angolországgal egyetértőleg Oroszország ellen is irányul. Utóbbi körülmény adja magyaraztatát az olasz, oláh tünető barátokzásnak is. Románia és Jugoszlávia azonban a kisanant tagjai és e két állam külpolitikájának irányeltérése végettes lehet a cseh külügyminiszterre nézve is. A kisanant még azzal sem nyerne, ha olyképen formálnák át hogy Románia helyébe Lengyelország lépjen, mert Lengyelország is olaszbarát és a hangulat ott pláne és természetesen orszosellenes. Mindebből megállapítja a prágai lap hogy a paciens állapota igen-igen súlyos és a diplomaa orvosudorok már nem igen menhethik meg az életnek. Kurzusolni még lehet egy ideig, habár halál ellen nincs orvosság.

Intelligens és agilis egyéneket keresünk **NAGY JÓVEDELEMMEL** helybeli könyvelőfizetési és torjlesztési munkára. Irásheli ajánlatokat referenciákkal **MAGYAR JÓVÓ R. T. BUDAPEST.**

Salgótarján r. t. város polgármesterétől, 1204/1927. szám.

Hirdetmény.

Értesitem a város villamos áram fogyasztó közönséget, hogy az áramegységárak f. év január hó 1. től pengőre átszámítva a következők:

1. Kilowattóra világítási áram forgalmi adóval együtt 59 f.
2. Ugyanaz állami intézmények és hivatalok részére (mivel forg. adó mentesek) 58 f.
3. Átlányfogyasztók számára 1 Watt egységára walttonként és havonként 9 f.
4. Árammérő havi kölcsöndíja 20 f.

Salgótarján, 1927. február 9.
Dr. Förster Kálmán s. k. polgármester.

Aprópenzre váltott martirómság. Az oláhoknak üres a kassájuk és mégis — úgy látszik — sok a pénzük. 8 millió lelt szánnak — Erdély.

ből vett hírek szerint — a háború alatt internált erdélyi oláh politikusok kártalanítására. Az internáltakat két csoportra osztják a szerint, hogy kiemelkedő szerepük volt-e a régi hazájukkal szemben elkövetett árulás terén, avagy pedig csak jámboran statisztáltak ebben. Az első csoport kivételesen jegyezték meg, hogy kapni, a második csoport beéri majd aprópénzzel is. Nem lehetetlen, hogy a 8 millió leiből legnagyobb rész a kiosztó bizottságot fogja megilletni, amely ugyan magyar részből az internálás fájdalma nem szenvedte el, hanem amelyre e keseros munkára való „internáltság” tevénehezedett. Milyen elmaradtak is voltak mi magyarok történelmünk egy folyamán! Nálunk mit sem tud a krónika, hogy a nagy Wesselenyi, Kossuth, Kústeiniak stb. valaha kártalanította nemzete az érette kiállott nem is internálásért, — hanem súlyos börtönbüntetésért!

Örömszöveg a nagy örömben. Hlinkák nagy diadal ma is mely homlokredet vált ki az ugynevezett Szlovénkóban. A kormányval való megegyezés értelmében a jelenlegi megerendés megszűnik és helyébe négy tartomány lépne, melynek egyike a Felvidék volna. Most már arra eszmélnek a tótok, hogy ami ezer évig fennállott, az a bajos dolog néhány éven belül uniformizálni. Ezt modja Déer is és Stodola dr. is, aki attól fél, hogy ez új berendezkedés óriási zavart fog kiváltani. Szóval alig viték ki a tótok a diadalt a cseh kormánnyal szemben, máris meghasonlottak egymás között. Lesz az még cifrábban is!

Adtál a ram esőt, de nincs köszönet benne, mondhatják erdélyi testvéreink. ha az egyébként eléggé jóindulatú Petrovici miniszter rendeleteit olvassák. Petrovici legújabbban rendeletet adott ki, mely hivatva lenne orvosolni azt a kisebbségi panaszt, hogy azoknak a kisebbségeknek, akik egy felekezeti iskolát is fenntartanak, ne kelljen a jövőben az állami iskola felépítéséhez és fenntartásához hozzájárulniok. Hát ki is adta a miniszter a rendeletet, de oly zavarosan szövegezte meg, hogy a magyarság aligha veszi hasznát. Mellőzni fogják ugyanis, ha igaz, a pénzbeli hozzájárulást, ellenben behajlítják azt a magyarságon közmunkák alakjában.

Egy felvidéki magyar körösvos tragédiája. A kassai nagyszupa egyik járási központján, mint egyedüli pályázót körösvosnak megválasztották pár évvel ezelőtt egy fiatal magyar orvost, ősi magyar család sarját, aki egyedül áldozta fel magát arra, hogy eme elhagyott, nyomorúságos, lakással sem bíró lsten hátamögötti, lehetetlen utakkal rendelkező községben élve eltemetkezze. Néhány hónappal ezelőtt az orvost családi öröm érte, leánykaja született, akit a bejelentő lapon természetesen magyar nemzetiségűnek mondott be. Emellett természetesen ismételték nyomban meg is adta az árát. Nagyobb bűn már nem lehet a Felvidéken, mintha magyar anya magyar gyermeknek adta életet. Az orvosnak pontosan az anyakönyvi bejegyzés napjától kezdve beszámították a fizetését, röviddel azután pedig állásbontást elkergették. És még mindig tagadja meri valaki, hogy az utódállamokban a legnagyobb szabadságot élvezik a népkisebbségek?

Rákosi Jenő a drámáiról.

Megírták a lapok, hogy Rákosi Jenő újra jubilálni fogják, mégpedig ez a jubileum az eddigiekénél is nagyobb arányú és ünnepélyesebb lesz, mert a nagy író élete egyik legfontosabb dátumának 60-ik évfordulója készül. Most 60 éve, 1866 végén került premierre Rákosi Jenő első színdarabja az Esopus a Nemzeti színházban. A szerző akkor író és színházi körökben teljesen ismeretlen fiatalember volt, aki szorgalmasan készült jogi tanulmányainak befejezésére, s az irodalmi körökkel csak kezdett érintkezésbe jutni, néhány fiatal író ismerősévé, akik a Föld utcai „Kávéforrás” kávéházba jártak. A kezét, melyben ez a nevezetes premier lezajlott, a meg nagyobb részben német Pest, amely még nem alakult át Budapesté, ahol a boltokban csak német nyelven lehetett boldogulni, a vendéglőkben német volt az étel és a pincér, a nyáspolgárok német újságot olvastak, a Nemzeti Színházban játszani kellett a tragédiát és a vígjátékot kívül operát, népszínművet és bizony még alig múlt

annak az ideje, hogy felvonás közben a bűvészek és másfajta csempürágók mulattatták a közönséget, amely csak magáért a színházi élvezetért nem volt hajlandó jegyet vásárolni. Ezenkívül még keserves küzdelmet kellett folytatni a német színház konkurenciájával, amely bécsi vendégzereplőkkel a bécsi színházak sikeres darabjaival még a magyarok között is sokakat magához vonzott, különösen az előkelőbb társadalmi rétegekből. Ebben a helyzetben minden új magyar darab sikere egy-egy nyert csatája volt a magyar drámának és színháznak és egy lépés Budapest magyarraállításának nehéz munkájában.

A magyar dráma abban az időben még mindig a kezdetén állott fejlődésnek. Igazi kontaktusa a közönséggel csak Szigligeti Edének volt, aki formálisan egyeduralkodó szerepet játszott a Nemzeti Színházban. A többi drámaíró történelmi tragédiákkal, vígjátékaikkal és boházataikkal csak ritkán tudtak sikerre vergődni és ez a siker is alig terjedt 8—10 előadásra. A kolumbusz drámák kevésbé hatottak, mert nem volt bennük igazi élet, a vígjátékok és boházatok jórészt utánzatai voltak az akkori divatos német és francia színdaraboknak. Az Esopus meglepte a közönséget, mert egészen más volt, mint amit az emberek eddig megszoktak: hangjában, felfogásában, visszhangban a magyar dráma ősforrásához Shakespearehez, íris humor keringett ereiben arok és karakterek tűntek fel benne, dialogusa, pompás svádája duzzadt a fiatalos okosság-tól és energiától. A levegője izig-vérig romantikus volt, de nem a század közepéről örökölt szemtelmentális romantika élettelen sablonja volt ez, hanem valami egészen új, a fantázia kedves játékaival csillogó levegő, amelynek vibráló színei alatt folyton életet lehetett érezni. Ez az élettéljesség már indulást jelentett a realisan modern dráma terén. Ma már meg lehet állapítani, hogy az Esopus indította el a magyar drámát a fejlődésnek abban a modern irányában, amelynek sodrában a mai sikerekhez eljutott. Rákosi Jenő után Csiky Gergely, Dóczy Lajos és mások követték a példát, a romantikus vígjáték divatba jött, de egyre erősebben belenyomult a realizmus szelleme, s maga Rákosi egyre jobban belevette újabb műveibe a társadalom és lelki élet valóságát. Néhány év múlva már oly tekintélyt ért a színházi dolgokban Rákosi Jenő, hogy őt állították a Népszínház megalakítására alakult mozgalom élére, ő csinálta az egész ügynek a propagandáját, szervezését, az ő agilitása teremtette elő a szükséges pénz legnagyobb részét, ő küzdött meg a napról napra toronyosuló akadályokkal és kor végre az új színház létre jött ő lett annak első igazgatója.

Hogy mekkora munkát végzett itt, milyen nehézséget győzött le mennyi bizalmatlansággal, intrikával, rosszakarattal kellett szakadatlanul harcolnia és hogy vitte diadalra ezt a szép ügyet, amely Budapest magyarosodásának egyik leghatalmasabb tényezőjét jelentette, azt csak ő tudja egyedül. Meg is írta 3 kötetre terjedő emlékezőseiben, melyek most fog-nak megjelenni összes műveinek nagyszabású 12 kötetes jubileumi kiadásában, melyek rövid időn belül a nagyközönség kezére fog jutni a Franklin-Társulat. Ez az emlékirat érdekességénél fogva szenzácós regény, magában foglalja a magyar társadalmi élet, Budapest fejlődése, a magyar irodalom és zsurnalisztika egész történetét az utóbbi 75 év alatt. Beszámolója, életművének összefoglalása és a legnagyobb magyar zsurnalistának, a magyar dráma ősz mesterének. Az összes műve 12 kötetben lesz összefoglalva mindaz, ami maradandó Rákosi Jenő a magyar irodalomnak adott drámái, egyetlen nagy regénye, hírlapi cikkei közül azok, amelyek érdekessége nem halványodott el megírásuk pillanatának alkalmoszerűségével. Rákosi Jenő a publicistát a társadalmi mozgalmak farsadhatatlan lelkesedéssel vezéremberét jelenlévőnek éreztük a magyar élet minden napján. Az író nagyságát és rendkívüli jelentőségét műveinek a pompás gyűjteményből fogjuk teljes méreteiben megismerni. Akik most készül jubileumát rendezik, azok elsősorban az író akarják megünnepegni, aki műveinek zsenialitásával és a nemzetre tett hatásával most már a negyedik, vagy ötödik magyar generáció szellemi alkotására tette rá a maga lelke-nék bélyegét.

Zamborszky Jenő

matott, A Munka könyvnyomdába Salgótarján. — Tiszai Végő Kálmán.

ÓH JAJ

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség ellen,

65 év óta közhedveltségnek örvendenek

EGGER MELLPASZTILLAI

Az étvágyat nem rontják kitűnő ízűek, hatásuk gyors és biztos.

KAPHATÓ: gyógyszerárak és drogeriákban.

ÉLJEN

Egger mellpasztillai csakhamar meggyógyított.

HOTEL JÓZSEF FŐHERCEG SZÁLLODA

Budapest. VII. Baross-tér 2.

Telefon: JÓZSEF 21—91.

Keleti pályaudvarnál HIDEG, MELEG VIZFÜRDŐ.

Központi fűtés.

Szobák: 40.000 koronától.

Automobil és Traktor Kereskedelmi Rt.

Autorizált Ford képviselő

Budapest, VIII. Rákóczi-ut 19. (Tel. József 160—38.)

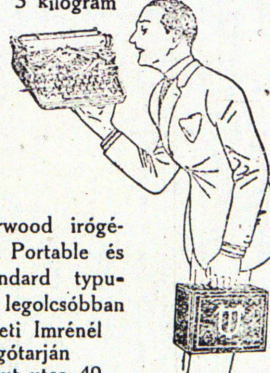
Raktárról azonnal szállít:

FORDSON gazdasági és ipari traktorokat nyitott és zárt személyautókat autóbúszokat gyorsrehabilitáló-alvázakat karosszériával

Kedvező fizetési feltételek! Olcsó kamatl

Kérjen ajánlatot!

3 kilogram

Underwood írógépek Portable és Standard típusos legolcsóbban Ligeti Imrénél Salgótarján Vasút utca 49.

Alsó és felső ruhavarrást vállalkozunk 60.000 korona napihár mellett. Özv. Guth Lajosné Pászto.

Értesítés. Vanszerencsem a t. közönség b. tudomására hozni, hogy Dr. Herceg Eszterházy Pál husár gyárának termékei Kiss Sándor-féle hársban Karancsaljai u. 494 kicsinyben, elárúsítása megnyitott, hol mindenféle elsőrendű hentes-áru kapható Teljes tisztelettel Gyura Vilmos üzletvezető.

Singer varrógépek, a rég bevált jó minőségben, heti 45 ezer koronás részlet fizetésre ismét kaphatók. Minta raktár és képviselő Salgótarjánban Singer Gyulánál fő utca 316 (Biheller vas-kereskedő házában.)

Budapesti Nemzetközi Vásár

1927. április 30 május 9

Rendező a Budapesti Kereskedelmi és iparkamara Vámszab-draktar.

Bel- és külföldi szállítási és utazási kedvezmények. — Vízumkedvezmény — Kiállítóknak és látogatóknak felvilágosítást nyújt.

Budapest: a Vásári iroda (V. Alkotmány-ut 8 sz.

Hirdessünk: A MUNKÁ

Politikai hetilapban

Hiszek egy lstenben, Hiszek egy Hazában, Hiszek egy isteni örök igazságban, Hiszek Magyarország feltámadásában Amen.

Salgótarjáni APOLLO MOZGÓ heti műsora			
Szombat Vasárnap	Kedd	Csütörtök	Péntek
Febr. 12. 13.	15.	17.	18.
Az oroszán ketrecben Főszerepben: MACISTE. Kiegészítésül: Dupla vagy semmi.	Montmarte gyermeke. Dráma 10 felvonásban. Kiegészítésül: Jobbra át balra át. Pátria világhíradó.	GRAUSTARK regény 8 felvonásban. Kiegészítésül: Fekete sárkány. Fox világhíradó.	
kezdete hétköznap este fél 9 órakor, vasár és ünnepnap délután 4, 6 és fél 9 órakor.			